

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цифрова економіка

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), спеціалізація C1.01 Економіка C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Цифрова економіка»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-16)
Курс, семестр викладання	2 курс, 4 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 32 год., практ. зан. – 34 год., самост. роб. – 114 год.; заочна форма навчання: лекц. – 18 год., практ. зан. – 18 год., самост. роб. – 144 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Публічного управління та цифрової економіки
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ТОЧИЛНА Юлія Юріївна,
доцент кафедри публічного управління та цифрової економіки, кандидат економічних наук, доцент

E-mail: lula_2405@ukr.net

Консультації: згідно розкладу консультацій кафедри публічного управління та цифрової економіки, каб. 231К (головний корпус)

Загальна інформація про дисципліну

Мета дисципліни	забезпечення здобуття науково-методологічних, світоглядно-професійних знань щодо сутності механізму функціонування елементів, складових та основних технологій цифрової економіки, як невід'ємного атрибуту сучасного світового розвитку, а
------------------------	---

	також набуття практичних навичок щодо напрямків використання цифрових продуктів, технологій та інноваційних рішень для розв'язання актуальних завдань суб'єктів господарювання, розробки оптимальних рішень на основі використання цифрових технологій, що дозволить забезпечити зростання конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації суспільства.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. СК-5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. СК-15. Здатність впроваджувати та використовувати цифрові системи та технології для ефективного забезпечення роботи складних економічних об'єктів, процесів та систем. СК-17. Здатність використовувати технологій Big Data та штучного інтелекту для забезпечення ефективного вирішення проблем цифрової трансформації економічних процесів
Програмні результати навчання	ПРН-4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем ПРН-14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку ПРН-27. Впроваджувати технології штучного інтелекту для забезпечення ефективного вирішення проблем цифрової трансформації економічних процесів

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи та особливості становлення цифрової економіки	Передумови виникнення цифрової економіки та вплив техніко-економічних укладів на формування основ цифрової економіки. Цифрова трансформація суспільства та глобальний характер цифрової економіки. Роль держави в становленні та розвитку цифрової економіки. Основні поняття цифрової економіки та характеристика її компонентів Особливості та інфраструктура цифрової економіки. Загальна характеристика інноваційних трендів цифрової економіки. Загальна оцінка масштабів цифровізації. Значення розвитку цифрової економіки для суспільства. Особливості становлення цифрової економіки в Україні. Національні програми та стратегії цифровізації. Інституційно-правове оформлення розвитку цифрової економіки в Україні.
Тема 2. Четверта промислова революція та цифрові трансформації	Сутність та особливості Індустрії 4.0, інформаційна глобалізація. Інноваційна екосистема: поняття, учасники, типи. Характеристика рівнів інноваційної екосистеми. Приклади інноваційних екосистем України. Цифрова трансформація бізнесу та особливості впровадження Індустрії 4.0. Характеристика нових технологій, що визначають цифрову трансформацію. Компонентні сфери Індустрії 4.0. Особливості впровадження концепції Суспільство 5.0. Робототехніка та моделі виробництва. Вплив Індустрії 4.0 на економіку країни. Бізнес-модель як елемент цифрової трансформації економіки. Перспективи та проблеми розвитку Індустрії 4.0 в Україні.
Тема 3. Big Data як основа прийняття рішень в цифровій економіці	Сутність, основні компоненти та можливості Big Data. Основні завдання Big Data. 5V та 7V моделі великих даних. Великі дані та інформаційних вибух. Причини та наслідки інформаційного вибуху. Шляхи управління інформаційним вибухом. Соціальні великі данні та цифрові сліди. Сфери застосування Big Data та актуальність використання моделі Big Data в бізнес-процесах. Життєвий цикл управління даними з використанням технології Big Data. Роль «великих даних» та хмарних технологій в прийнятті рішень в економіці та фінансах. Переваги та недоліки використання Big Data.
Тема 4. Загальні основи Інтернету	Загальні відомості про інтернет речей (IoT). Ключові поняття IoT. Історія розвитку IoT. Загальні принцип побудови IoT. Стандарти та архітектура Інтернету речей. Класифікація систем IoT. Способи взаємодії з Інтернет-речами. Концепція IoT та

<i>речей (IoT).</i>	задоволення потреб споживача. «Розумна планета», «розумне місто», «розумний дім», «розумна енергія», «розумний транспорт», «розумне виробництво», «розумні» речі тощо. Переваги «Розумної індустрії». Перспективи розвитку технологій IoT та проблеми впровадження IoT.
Тема 5. Штучний інтелект як складова цифрового інформаційного простору	Історія появи штучного інтелекту. Теоретичні аспекти розвитку штучного інтелекту в економічному вимірі. Міфи та реальії щодо штучного інтелекту в економіці. Кваліфікація об'єктів, створених за допомогою штучного інтелекту та штучним інтелектом. Особливості трансформації бізнесу та суспільства зі штучним інтелектом. Різні сфери використання штучного інтелекту: штучний інтелект у бізнесі, штучний інтелект в комерції, штучний інтелект в маркетингу, штучний інтелект у фінансовій сфері, штучний інтелект в освіті. Політика у сфері штучного інтелекту. Нові світові тенденції розробки та впровадження штучного інтелекту.
Тема 6. Фінансові технології в цифровій економіці	Fintech. Тенденції ринку. Історія виникнення Блокчейн. Сучасне бачення світу з блокчейн. Парадигма Дона Тепскота. Сутність, можливості та сфери застосування технології Блокчейн. Blockchain 1.0. Криптовалюти: економічна сутність, види та приклади. Сутність та проблематика використання криптовалют. Blockchain 2.0. Смарт-контракти. Можливості застосування смарт-контрактів. Blockchain 3.0. Корпоративні блокчейни. Блокчейн як новий підхід побудови довіри в системі «людина-бізнес-держава». Інтернет операції майбутнього з технологією Блокчейн. Світові приклади застосування технології Blockchain у різних країнах. Ризики технології блокчейн та дискусійні питання
Тема 7. Електронний бізнес як одна з важливих компонент цифрової економіки	Основні поняття та складові електронного бізнесу. Головні цілі електронного бізнесу. Види електронної бізнесової діяльності. Історія розвитку електронного бізнесу. Принципи функціонування електронного бізнесу. Загальні правила функціонування інтернет-компаній. Основи електронної комерції як складової цифрового бізнесу. Моделі взаємодії в цифровій економіці: «B2B», «B2C», «B2G», «P2P» та інші в цифровій економіці. Види електронної комерції. Споживач та виробник в цифровій економіці. Загальні тенденції розвитку електронної комерції. Переваги та недоліки розвитку електронної комерції. Показники ефективності електронної комерції в цифровій економіці. Виклики та ризики розвитку електронної комерції.
Тема 8. Ризики та особливості регулювання відносин в цифровій економіці	Основні загрози та ризики цифровізації. Інформаційна корупція; кардинг та фішинг; Шахрайство: інформаційне, он-лайн. Проблеми довіри до цифровізації та цифровій економіці. Кібербезпека: поняття та інструменти. Засоби зменшення ризиків цифрової економіки. Роль та місце інформаційної безпеки в умовах розвитку цифрової економіки. Інформаційна безпека та особливості захисту інформації в цифровій економіці. Характеристика факторів, що впливають на стан інформаційної безпеки як важливої складової національної безпеки України. Регулювання відносин в цифровій економіці.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Вербальні	Застосовуються для подання теоретичного матеріалу, розкриття сутності ключових понять, закономірностей і категорій цифрової економіки, пояснення принципів функціонування електронної комерції, цифрових платформ, фінансових технологій та інноваційних бізнес-моделей. До вербальних методів, що використовуються при вивченні дисципліни «Цифрова економіка», належать пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, дискусія, інтерактивне спілкування під час лекційних і практичних занять, а також індивідуальні та групові консультації. Такі методи сприяють глибшому засвоєнню теоретичних основ цифрової економіки, формуванню економічного мислення в умовах цифровізації, розвитку навичок логічного викладу думок, аргументованого обговорення сучасних тенденцій цифрового розвитку та критичного аналізу економічних явищ у цифровому середовищі.
------------------	---

Наочні	Наочні методи навчання використовуються для візуалізації теоретичних положень і практичних процесів цифрової економіки, що сприяє кращому розумінню зв'язків між економічними явищами, технологічними змінами та цифровими інноваціями. Під час лекційних і практичних занять застосовуються мультимедійні презентації, інтерактивні електронні таблиці, візуалізація статистичних даних та трендів цифровізації, інфографіка, інтелект-карти, скетчноутинг і скрайбінг, які допомагають структурувати знання та наочно відтворити логічні зв'язки між поняттями. Застосування наочних методів підсилює сприйняття складних економічних процесів, активізує увагу здобувачів освіти, сприяє розвитку аналітичного мислення, уміння працювати з цифровими даними та формує здатність до системного бачення економічних процесів у цифровому середовищі.
Інтерактивні	Інтерактивні методи навчання спрямовані на активне залучення здобувачів освіти до процесу опанування знань, розвиток уміння застосовувати теоретичні положення цифрової економіки на практиці, формування навичок аналітичного мислення, командної взаємодії та прийняття рішень у цифровому середовищі. Під час лекційних і практичних занять використовуються робота в парах і малих групах, мозковий штурм, ділові та рольові ігри, аналіз кейсів, обговорення проблемних питань, SWOT- та PEST-аналіз, моделювання економічних процесів, створення мініпроектів та публічний захист презентаційних робіт. Інтерактивні методи стимулюють творчу активність здобувачів, сприяють набуттю навичок самостійного пошуку рішень, розвитку критичного мислення, уміння працювати з цифровими даними, а також формують компетентності, необхідні для діяльності в умовах цифрової економіки.
Практичні	Практичні методи навчання у межах дисципліни «Цифрова економіка» спрямовані на формування у здобувачів освіти вмінь і навичок самостійного застосування теоретичних знань для аналізу, моделювання та прогнозування економічних процесів у цифровому середовищі. Вони орієнтовані на розвиток аналітичного мислення, уміння працювати з цифровими даними, інтерпретувати результати та ухвалювати обґрунтовані рішення на основі сучасних інформаційних технологій. Реалізація практичних методів відбувається через виконання індивідуальних, парних та групових завдань, що поєднують економічні розрахунки, роботу з відкритими даними, аналіз цифрових платформ і моделювання бізнес-процесів. До основних форм практичної діяльності належать: виконання розрахункових і аналітичних завдань, підготовка міні досліджень і бізнес-аналітик, робота з онлайн-сервісами та статистичними базами даних, побудова прогнозів і візуалізацій економічних показників.
Методи дистанційного навчання	Спрямовані на підтримку безперервного освітнього процесу в цифровому середовищі. Передбачають проведення лекцій, практичних занять і консультацій за допомогою платформи Zoom, а також організацію навчальної взаємодії через Moodle. Для самостійної роботи використовуються електронні бібліотеки, статистичні бази, відкриті аналітичні ресурси та електронні підручники.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	<p>Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме:</p> <p>Знання – основних понять і категорій цифрової економіки, її компонентів та інфраструктури; принципів функціонування електронного бізнесу, платформ, фінансових технологій (FinTech), блокчейн-систем, IoT та аналітики великих даних (Big Data); сучасних методів економічного аналізу, планування, прогнозування та оцінки ефективності цифрових процесів; правових, етичних та безпекових аспектів функціонування цифрової економіки та обробки економічної інформації; особливостей регулювання цифрових процесів і ризиків кібербезпеки.</p> <p>Уміння/навички – аналізувати структуру цифрової економіки, моделі електронного бізнесу та взаємодію учасників цифрової економіки; збирати, систематизувати та інтерпретувати дані з різних джерел, включно з відкритими даними і аналітичними</p>
--	--

платформами; оцінювати ризики цифрової економіки, включно з кіберзагрозами, шахрайством, проблемами довіри та безпеки даних; розробляти мініпроекти або аналітичні звіти щодо цифрових бізнес-моделей, фінансових технологій, блокчейну та застосування IoT; прогнозувати економічні показники та тренди в цифровому середовищі на основі аналізу даних; інтегрувати знання про цифрові технології та інструменти в практичні рішення для бізнесу та управління.

Комунікація – вести дискусії щодо економічних рішень, цифрових стратегій, електронного бізнесу та ризиків; брати участь у колективному прийнятті рішень, розробці бізнес-моделей, аналітичних звітів і рекомендацій; обґрунтовувати власні пропозиції щодо оптимізації цифрових процесів і підвищення ефективності діяльності підприємств у цифровій економіці.

Відповідальність та автономія – самостійно організовувати процес економічного аналізу та планування показників цифрової діяльності; нести відповідальність за якість розрахунків, достовірність даних і обґрунтованість висновків; демонструвати готовність до самостійного опанування нових цифрових інструментів, платформ та методик аналізу; проявляти ініціативність у розробці пропозицій щодо підвищення ефективності електронного бізнесу та цифрових продуктів.

Критерії оцінювання

Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.

Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань.

Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань.

Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.

Задовільно (Е) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань.

Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві

	неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю начальних досягнень	Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену , який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-16, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Цифрова економіка».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Виноградова О.В., Дрокіна Н.І. Електронний бізнес: навч. посібник. Київ: ДУТ, 2018. 292 с. ▪ Голобородько А. Ю., Гусєва О. Ю., Легомінова С. В. Цифрова економіка: підручник. К.: Видавництво «Міленіум». 2020. 400 с. ▪ Основи цифрової економіки. Навчальний посібник / За ред. Крисоватий А. І., Гулей А. І., Язлюк Б. О., Лип'яніна-Гончаренко Х. В., Максимович В. І., Бутов А. М. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 274 с. ▪ Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н. В. Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. К. : НАУ, 2022. 200 с
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Чукурна О.П., Тардаскіна Т.М. Менеджмент в цифровій економіці : навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2024. 376 с.
Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Точиліна Ю.Ю. Цифрова економіка : навчально-методичний комплекс дисципліни [ОПП «Цифрова економіка» зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) для здобувачів першого (бакалаврський) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. 86 с. [Електр. ресурс].
Інформаційні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Національний банк України https://bank.gov.ua ▪ Державна служба статистики України https://www.ukrstat.gov.ua ▪ База законодавства України https://zakon.rada.gov.ua ▪ Міністерство економіки України https://me.gov.ua ▪ Міністерство цифрової трансформації України https://thedigital.gov.ua/ ▪ Національний банк України https://bank.gov.ua

Рік введення силябусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри публічного управління та цифрової економіки (Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1)	
	В. о. завідувача кафедри	Олександра ЦИРА
	Гарант освітньої програми	Юлія ТОЧИЛІНА
	Викладач:	Юлія ТОЧИЛІНА